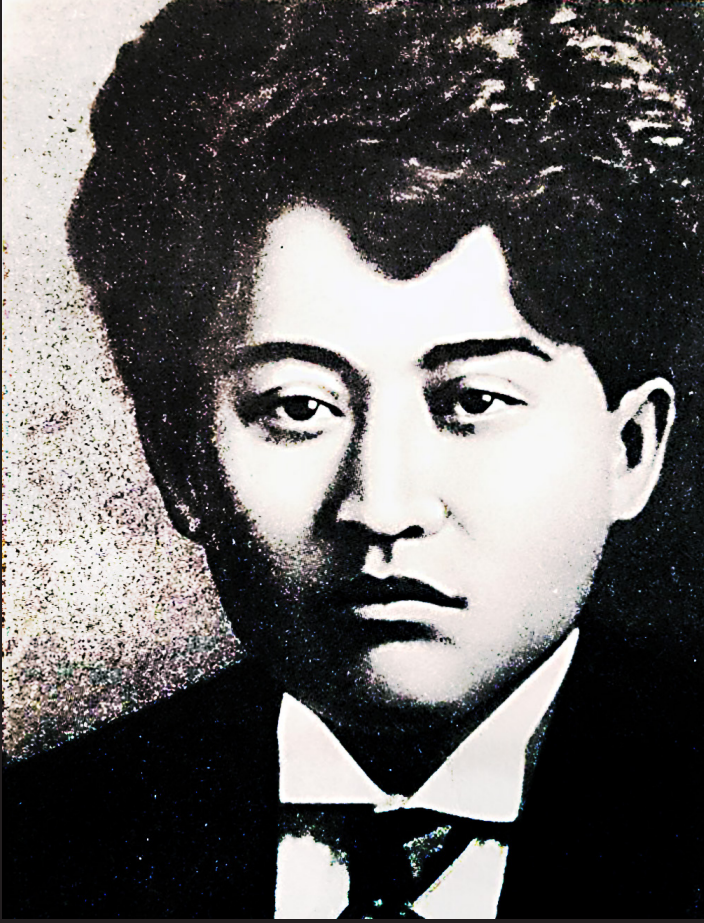

ÖTÜKEN

MAĞCAN CUMABAYOĞLU
(1893-1937)

MAĞCAN
CUMABAYOĞLU'NUN
ŞİİRLERİ

MAĞCAN CUMABAYEF ÖLEÑDERİ

LATİN HARFLERİNE VE
TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARAN
Ferhat Tamir

YAYIN NU: 1408

KÜLTÜR SERİSİ: 821

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-812-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım:1993, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü

2. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.©

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Son Okuma: Ahmet Turan Tiryaki

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Karakış Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Kazak Türklerinin büyük şairi Mağcan Cumabayoğlu, 1893 yılında Kuzey Kazakistan'daki Sasık Köl kenarında, konar göçer hayat yaşayan bir Kazak avlında doğmuştur. Babasının adı Beken, annesinin adı Gülsim'dir. Çevresinde güçlü olan bir ailenin çocuğuydu.

İlk tahsilini avlındaki mektepte yapmıştır. Buradaki hocası, Ahiyetden Akanov isimli, Rus baskısından kaçıp Kazaklar arasına sığınmış bir Başkurt aydınıdır. Avlındaki mektepte okuma ve yazmayı kısa zamanda öğrenen Mağcan, o yaşta eline geçen Kazak hikâye ve destanlarını okumaya başlamıştır. Çocuğunun okumaya meraklı olduğunu gören babası, Mağcan'ı, Kızılcar şehrine, İstanbul'da okumuş Muhammed Begışov'un da hocalık yaptığı Çala Kazak Medresesi'ne tahsile gönderir (1905). Yeni usulde (Usûl-i cedit tarzında) öğretim yapan bu medresede Arapça, Farsça ve Türkçe temel dersler olarak okutulduğu gibi, Türk boylarının tarihi de okutuluyordu. Burada Arapça, Farsça ve Türk yazı dilini öğrenen Mağcan, bu dillerde yazılmış edebî eserleri de okumaya başlar. Mağcan, ilk şiirlerini bu medresede iken yazar; modern Kazak edebiyatının kurucusu Abay Kunanbaylı'nın 1909'da Petersburg'ta ilk defa basılan şiirlerini de bu yıllarda –1909 yılında– okur.

1910 yılında Çala Kazak Medresesi'ni bitiren Mağcan, aynı yıl, tahsiline devam etmek üzere Ufa'daki Galiye Medresesi'ne kaydolar. Bu medrese zamanın meşhur medreselerinden biri olup, İslâmî ilimlerin üniversitesi durumundaydı. Burada meşhur Tatar yazar ve edibi Galimcan İbrahimov onun hocası olur. Mağcan, bu medresedeki tahsilini yarıda bırakır. Çünkü Mağcan'ın zekâsını ve bilgisini takdir eden hocası Galimcan İbrahimov, "Ona yarayacak bilgilerin bu medresede okutulmadığını" söyleyerek başka okullara gitmesini istemiştir. Bu arada ilk şiir kitabı olan *Çolpan*, Galimcan İbrahimov'un yardımıyla Kazan'da basılır (1912).

Galiye Medresesi'nden ayrılan Mağcan, büyük Kazak milliyetçisi, şair, yazar ve siyâset adamı olan Mircakıp Duvlat ile tanışır. Ondan Rusça öğrenir. Öğrendiği Rusça vasıtasıyla Rus ve Avrupa şairlerinin şiirlerini okumaya başlar. Aynı yıllarda yine büyük Kazak eğitimcisi, şair, yazar ve siyâset adamı olan Ahmet Baytursunlu'nun çıkarmakta olduğu *Kazak* gazetesinin yazı heyetine katılır. Onun bazı şiirleri bu gazetede yayınlanmıştır.

Mağcan, 1913 yılında Ombı'daki Rus Öğretmen Okulu (Uçitelski Institut)'na kaydolar. 1917 yılında bu okulu üstün başarıyla bitirir. Aynı yıl Kızılcar şehrinin tanınmış şahsiyetlerinden Çokan Tastemirov'un kızı Zeynep Hanım ile evlenir.

Yine 1917 yılında Alihan Bökeyhanulı, Ahmet Baytursunulı ve Mircakıp Duvlat'ın öncülüğünde kurulan ve Kazakistan'ın istiklâlini savunan Alaş Orda Partisi'ne girer ve bu partinin kurduğu Alaş Orda Hükümeti'nin Maarif Komisyonu üyesi olur. 1919'da Alaş Orda Hükümeti'nin dağıtılması ve Ahmet Baytursunulı'nın yeni kurulan Kazakistan Hükümeti'nin Maarif Komiseri olmasından sonra, *Bostandık Tuvi* (Hürriyet Bayrağı) isimli gazetenin redaktörü tâyin edilir. 1922 yılına kadar bu vazife kalan Mağcan, bu yıllarda şiirler yanında eğitim–öğretim konularında yazılar ve kitaplar yazar.

Bu arada 1919 yılında eşi Zeynep Hanım, ilk çocuklarının doğumu sırasında ölür. Gracdan adını verdiği bu erkek çocuğu da bir yıl sonra ölmüştür. Hanımının ve oğlunun ölümü, Mağcan'ı çok üzer. Mağcan, ikinci olarak 1922 yılında Zılıyka (Zeliha) Hanım ile evlenmiş, bu evlilik ölümüne kadar devam etmiştir.

1922 yılında Mağcan, Sultanbek Kocanulı'nın davetiyle Taşkent'e gider. Burada yeni teşkil edilen Türkistan Cumhuriyeti Hükümeti'ne bağlı Kazak-Kırgız Bilim Ko-

misyonu üyesi olur; *Çolpan* ve *Sana* dergileri ile *Ak Col* gazetesinin yayınlanmasında rol oynar. 1924 yılı sonlarına kadar kaldığı Taşkent'te edebî hayatının en verimli devrelerinden birisini yaşar. Ancak 1924 yılı Kasım ayında Moskova'da okuyan Kazak gençlerinin bir toplantısında Mağcan'ın şiirleri, Marksist açıdan bir değerlendirmeye tâbi tutulur. Çünkü artık Marksist rejim Rusya'ya ve ona bağlı Türk ülkelerine tamamen hâkim olmuş durumdadır. Bu değerlendirme sonucu onun şiirleri, "Eski tarihi övdüğü, milliyetçiliği terennüm ettiği ve ferdiyetçiliği yücelttiği" gerekçesiyle suçlu görülür. Bundan sonra Kazak Komünist Partisi'nin öncülüğünde Mağcan'a hücumlar başlar; "milliyetçi, Türkçü, zengin taraftarı ve ferdiyetçi" olmakla suçlanır.

1924 yılı sonlarında Mağcan, Moskova'ya gider ve oradaki Doğu Matbaası (Künşigis Baspası)'nda çalışmaya başlar. Ancak hakkındaki suçlamalar devam etmektedir. Bu matbaada çalışırken Rusçadan Kazak Türkçesine tercüme yapar. 1927 yılında Kazakistan'a geri döner. 1929 yılına kadar Kızılcar'daki okullarda öğretmenlik yapar. 1929 yılında Sovyet Hükümeti tarafından tutuklanarak Moskova'daki Butırka Hapishanesi'ne konur ve 10 yıl hapis cezasına çarptırılır. 1935 yılında tanınmış Rus yazarı Maksim Gorki'nin de yardımıyla haptisten kurtulup Kızılcar'a geri döner. 1937 yılına kadar Kızılcar'daki 7 numaralı Orta Mektep'te Rus dili ve edebiyatı öğretmenliği yapar. Ancak 1937 yılının 30 Aralık'ında Almatı'da tekrar tutuklanır ve bir daha kendisinden haber alınmaz.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi tarafından Mağcan'ın eserlerinin okunması, bulundurulması, yayınlanması, hatta adının kitaplar ve yazılarda geçmesi 1929 yılından itibaren yasaklanmış, bu yasak 1988 yılı sonlarına kadar devam etmiştir.

Eserleri;

Şiir Kitapları

Çolpan: İlk şiir kitabıdır. 1912 yılında Kazan'da Galimcan İbrahimov'un yardımıyla basılmıştır. 1912 yılına kadar yazdığı şiirleri ihtiva eder.

Öleñder: 1922 yılına kadar yazdığı şiirleri içine alan ikinci şiir kitabıdır. Kazan'da, dostu Berniyaz Küleyev'in yardımıyla basılmıştır.

Mağcan Cumabayev Öleñderi: 1923 yılında Taşkent'te, Türkistan Respublikası (Cumhuriyeti)'na bağlı Bilim Kamisiyası (Bilim Komisyonu) tarafından yayınlanmıştır. 263 sayfa olan bu eserde Mağcan'ın 1923 yılına kadar yazdığı şiirlerinin büyük bir kısmı bulunmaktadır. Kitabın başında Sultanbek Kocanulı'nın kısa bir takdim yazısı vardır.

Tercümeleri

Sunkar Cırı: 1924 yılında Moskova'da yayınlanmıştır. Maksim Gorki'den tercüme etmiştir.

Akboz At: Mamin Sibiryak'tan tercüme etmiştir. 1926'da yayınlanmıştır.

Hikâyeler: Kazak hayatı ile ilgili hikâyeleri Vsevolod Ivanov'dan tercüme etmiştir.

İlmî kitabı

Pedagogika: Eğitimle ilgili kitabıdır. 1922'de Orenburg'ta yayınlanmıştır.

Makaleleri

Makaleler: Bostandık Tuvi ve *Ak Col* gazeteleriyle *Çolpan* ve *Sana* dergilerinde yayınlanan yazılarıdır.

Meğcan Cumabayev Şığarmaları

Mağcan üzerindeki yasak kalktıktan sonra 1989 yılında, Almatı'da yayınlanmıştır. Şairin şiirlerinin tamamına yakın bir kısmını ve nesirlerinden seçmeleri ihtiva eder. Bir komisyon tarafından neşre hazırlanmıştır.

Eserleri yasaklandıktan sonra şiirlerinin millî heyecanları yansıtanları, özellikle Doğu Türkistan'daki Kazaklar arasında ezberlenerek ağızdan ağıza dolaşmış ve ezberleyenler tarafından el yazısıyla çoğaltılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Söz Başı	13
İşaretler	15

ŞİİRLERİN METNİ VE TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARILMASI

1-Kökçe Taw/Kökçe Tav	19
2- Kara Orman Sıklaştı/ Ciyilendi Kara Orman	20
3- Kışın Yolda/Kışkı Colda	20
4- Yazın Yolda/ Cazğı Colda	21
5- Kayın/Kayın	23
6- Orman Padişahı/Orman Patçası	24
7- Yazın Tan Vakti/Cazğı Tañ	25
8- Dalga/Tolkın	26
9- Güneşin Batışı/Künniñ Batuvı	27
10-Sararan Ekin Dalgalansa/Sarğayıp Kelgen Egin Tolkındansa	29
11- Yaz Geliyor/Caz Keledi	30
12- Buz Parçası/Señ	31
13- İlk Bahar/Cazğıturı	32
14- İlk Baharım/Cazğıturım	33
15-Yaz Gecesinde/Cazğı Tünde	34
16- Rüzgâr/Cel	35
17- Dolunay/Tolğan Ay	37
18- R. Albümü'ne/R. Élbomına	37
19- Gönülde Keder Bırakmaz/ Köñilde Kayğı Kaldırmas	39
20- Yıldızı Yüzük, Ay'ı Gerdanlık Yapıp Vereyim/Culdızdı-Cüzik, Aydı Alqa Ğıp Bereyin	39
21- Senin Gönülünü Ferahlatır/ Köñliñdi Açar	40
22- Işık/Sèvle	40
23- Gülsüm Hanım'a/ Gülsim Hıanımğa	41
24- Gülsüm'e / Gülsimge	41

25- Blbl/Bulbul	43
26- BoŖ KalmıŖım/ur Klppn	45
27- Hur Sfatlı Kz KardeŖ/ or Sypatt Karndas	45
28- Sevgilimi Ryamda Bir Kere Seveyim /Can Carmd Bir Syeyin Tsimde	45
29- GmŖ IŖıkl Ay/Kmis Nurl Ay	46
30- Sen Gzelsin/Sen Sulu	47
31- olp/ olp	48
32- Gzel Kz, Senin İki Yanağın/Eki Beti, Sulu Kz	48
33- Sev, Canmın IŖıđı/ Sy, Can Svlem	49
34- DklmŖ Saı/ Tgilgen aı	49
35- Biraz Fet'e/Bir Az Fete	50
36- N'ya/N Ėa	51
37- Akllandktan Sonra /Es Kirgen So	57
38- SevdĖđim Kesin/Sygenim Ank	58
39- Gen Gzel'e/Cas Suluđa	59
40- G.'E./ G.Ėa	60
41- Ruhumun IŖıđı, Senden Ayrldım/Ayrldım Senen, Can Svlem	60
42- AŖk Nedir?/ MaĖabbat Ne?	61
43- R'ye/R...Ėa	61
44- SevdĖđime/Sygenime	63
45- znt/Zar	64
46- Z'ye/Z...Ėa	65
47- Ayrldığımızda (G'ye) / Ayrlđanda (G. Ge)	68
48- "Gl" Sz Olsa/Bolsa "Gl" Siz	68
49- ...'A/ ...Ėa	69
50- Dirildim/Tirildim	70
51- Can Szi/Can Szi	71
52- DŖnce/Oy	75
53- Hasta/ Avrv	76
54- Yldzlara/CuldzdarĖa	76
55- Dalgalanp Oynayarak/ TolĖndap Oynap	77
56- mr/mir	77
57- DŖ/ Ts	78
58- Karanlık Koyulanp Geliyor/Karağılık Koyulanp Keledi	78
59- Dal/ Butak	79
60- Saat/ Sađat	79
61- C'ye/C. Ėa	80
62- F'ye/F. Ėa	82
63- Sigara/ılım	84
64- Aleksandır Bilk/Aleksandır Bilk	85
65- ...'ın Albm'ne/N Albomna	86
66- Aldatc mr/Aldatc mir	87
67- Gz Gn/Kzdikni	88
68- lm, Bana da Ninni Syle/Meni de lim, Ėldiyle	90

69- Sarardım/Sarğaydım.....	93
70- Azize'ye/ĖazızaĖa	94
71- Kaygılı Güzle /Kaygılı SuluĖa	95
72- Dombıra/Dombıra	96
73- Kederli Güzle/ Zarlı SuluĖ.....	98
74- Cemile/Cemile	99
75- Gerçek Zavallı/Çın Sorlı.....	100
76- Genç Gelin/Cas Kelin.....	102
77- Aldanmış Güzle/ AldanĖan SuluĖ.....	102
78- DileĖim/TileĖim.....	103
79- Kadın/Ëyel.....	104
80- Gece İdi /Tün Edi.....	106
81- Yârime/Carıma.....	108
82- Kız Kardeř'e/Ėarındaska.....	109
83- Havlu/Oramal	110
84- Batan Güneşin, Atan Tanın AĞıtı/ BatĖan Kün, AtĖan Tannın Cırı.....	112
85- Seviyorum/Süyemin.....	114
86- Özledim/Sağındım	115
87- RüzĖâr/Cel	118
88- DileĖim/TileĖim.....	119
89- Düşmanın Eline Düşen Dosta/CavĖa Tüsken CanĖa.....	120
90- Mahpus/ TutĖın.....	122
91- Mahpus/ TutĖın(Lermontof).....	122
92- Ebu Firas'tan/AbuĖ Fıranstan.....	123
93- Güneř DoĖuyor da, Batıyor/ Kün Çığadı da, Batadı	124
94- Ay'a/ AyĖa.....	124
95- Tanrı /Tehri.....	126
96- Yaralı Can/Caralı Can.....	127
97- OĖ Ceptes'in Yamacında/OĖ Cetpestin Kıyasında.....	130
98- Koylıbay'ın Koyuzu/Koylıbaydın Ėobızı	135
99- Güz/Küz.....	139
100- Beřik şiiri/Besik Cırı.....	141
101- DoĖduĖum Yer/TuĖĖan Cer.....	143
102- DoĖum Yerim Sasık Köl/TuĖĖan Cerim Sasık Köl	144
103- Anama/Anama	146
104- Yaz Günü řehirde/Cazdı Küni Ėalada	147
105- Sür Atını, Sersembay/Ayda Atındı, Serssem-Bay.....	148
106- ...'Ya/...Ėa	149
107- M.D. Hapishaneden Çıktığında/M.D. Abaktıdan Çıkkanda	150
108- Gerçek Bayram/ Çın Ayt.....	151
109- Geçmiş Gün/ Ötken Kün.....	151
110- Aklımda... Tek Tan Atsın/Esimde... Tek Tañ Atsın!	154
111- Din Öğretene/Din Üyretkenge.....	156
112- Kuş Yavrusu Kanat Çırtı /Balapan Kanat Ėaktı.....	157

113- Tez Varıyorum/Tez Baram	158
114- Askerin Şiiri/Cavingerdiñ Cırı.....	159
115- Kazak Dili/ Kazak Tili.....	160
116- Yer Yüzüne/Cer Cüzine	161
117- Ural/Oral.....	161
118- Ural Dağı/Oral Tavı	162
119- Yer Yüzünü Tufan Bassa İmiş!/Cer Cüzin Topan Bassa Eken.....	163
120- Uzaktaki Kardeşime/Alıstağı Bavırma	164
121- Türkistan/Türkistan.....	166
122- Aksak Temür'ün Sözü/ Aksak Temir Sözi.....	170
123- Doğu/ Kün Çığıs	170
124- Ateş/Ot	171
125- Peygamber/Payğambar.....	174
126- Ben Kimim/Men Kim.....	177
127- Ben Gençlere Güveniyorum/Men Castarğa Senemin	178
128- Bilmece/ Cumbağ.....	179
129- Sersenbay'ın Şiiri/Sersen Baydıñ Cırı	179
130- Serbestlik/Bostandığ	180
131- Kazak Yiğidi / Kazak Azamatı	182
132- Erkek Köpek/ Töbet	182
133- Gök Teke / Kök Teke	184
134- Zamanımızın Şâiri/ Zamanımızdıñ Aķını.....	185
135- Bir Biy'e/ Bir Biyge.....	185
136- Tukayoğlu'na Nazire/ Toķayofka Eliktev.....	185
137- Şiirin Kafiyesi/ Öleñniñ Uyķası.....	186
138- Hekim/ Dëriğer.....	186
139- Dostluk ve Gözyaşı/ Dostıķ Hëm Köz Cası.....	186
140- Bugünkü Gün Hayattır, Benimki Ölümdür/ Bu Küñgi Kün- Ömir, Ölim-Meniki	187
141- Gönül/Köñil	188
142- Sırrım/Sırım	188
143- Yârim/Carım	190
144- Geçmiş Kıymetlidir/Ötken Ayavlı	191
145- Erkek Köpek / Töbet	192
146- İhtiyar Adamın Ümidi/ Çaldıñ Ümiti	192
147- İskender'in İki Boynuzu/ Eskendirdiñ Eki Müyizi	193
148- İbretli Sözler/ Mağarrı Sözderi	195
149- Arap'tan/Araptan	196
150- Kelebek/ Köbelek	197
151- Akranım/ Kırbım.....	198
152- Zühre/ Zuhra	198
153- Yavrunun Kabir Taşına /Balanıñ Qabır Tasına	199
154- Çocuk ile Kuş /Bala Men Qus.....	199
155- Ömür/Ömir.....	200

156- Şiir / Öleñ.....	201
157- Karanlık ve Fırtınalı Gece/Ƙarañğı Davıldı Tün	201
158- Mescit ve Hapishane/Meçit Hèm Abaqtı.....	202
159- Delikanlı/Ulan	205
Bibliyografya.....	207

SÖZ BAŞI

ELİNİZDEKİ eserde büyük Kazak şairi Mağcan Cumabayoğlu'nun 1923'te Taşkent'te Arap harfleriyle yayınlanmış *Mağcan Cumabayef Ölen-deri* isimli kitabında yer alan şiirler, önce Lâtin harflerine sonra da Türkiye Türkçesine aktarılmıştır.

Mağcan Cumabayef Ölen-deri, Mağcan'ın kendisi hayatta iken yayınlanan son şiir kitabıdır. 1923 yılına kadar yazdığı şiirlerin tamamına yakını, bu kitapta toplanmıştır. Kitapta yer alan şiirlerin sayısı 159'dur. Bunların seçiminin ve sıralanmasının kendisi tarafından yapıldığı muhakkaktır. Çünkü kitap, Mağcan'ın Taşkent'te faaliyet gösteren Kazak– Kırgız Bilim Komisyonu'nun üyesi bulunduğu bir sırada, bu komisyon tarafından yayınlanmıştır. O bakımdan bu çalışmada da *Mağcan Cumabayef Ölen-deri*'ndeki tertip değiştirilmemiştir.

Eser Arap harfli olarak basıldığı için, şiirler önce Latin harflerine aktarılmıştır. Bu aktarma sırasında eserin ses özellikleri aynen muhafaza edilmiştir. Bu sebeple Türkiye Türkçesi alfabesinde karşılığı bulunmayan sesler için transkripsiyon işaretleri kullanılmış; kelimelerin bugünkü Kazak yazı dilindeki şekillerinden farklı olan yazılışları değiştirilmemiştir. O bakımdan eserdeki ç'li ve c'li yazılışlar korunmuş, bunların bugünkü Kazak yazı diline uydurulması cihetine gidilmemiştir. Çünkü bugünkü Kazak yazı dilinden farklı olarak, *Mağcan Cumabayef Ölen-deri*'nde ş (ش) ve j (ج) ünsüzlerine yer verilmemiş, onların yerine ç (چ) ve c (ج) ünsüzleri kullanılmıştır* Bu fonetik özelliğin Kazak yazı dili bakımından önemli olduğu muhakkaktır.

* Arap harfli Kazak Alfabesini ve imlâsını tespit edip sistemleştiren Ahmet Baytursınulu da 1914 yılında Orenburg'da basılan *Kazakça Elifbâ* isimli kitabında Kazak Türkçesinin sesleri arasında ş (ش) ve j (ج) ünsüzlerine yer vermemiştir (Sayfa: 39).

Eserde, -p zarf fiil eki, aslı -p zarf fiil ekinden gelen -p öğrenilen geçmiş zaman eki, tonsuz ünsüzlerden sonra gelen eklerin başındaki p'ler ve bazı tek heceli kelimelerin sonundaki p'ler “ب be” harfli ile; tonsuz ünsüzlerden sonra gelen isim çekim eklerinin başındaki t'ler ve “ب” ile gösterilen öğrenilen geçmiş zaman ekinden sonra gelen -tı, -ti 3. Şahıs eklerinin başındaki t'ler ise “د dal” harfi ile yazılmışlardır. Eklerde görülen bu yazılışların Kazak Türklerinin 20. yüzyıl başlarına kadar kullandıkları Türkî (veya Çağatay) yazı dili imlâsının tesiriyle olduğu kabul edilerek bu ب' ler p, -'lar da t olarak okunmuştur.

Daha sonra eserdeki şiirler Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Türkiye Türkçesine aktarma nesir olarak yapılmış ve kelime kelime aktarma esas alınmıştır. Mecbur kalınan yerlerde kelime kelime aktarma yolundan ayrılıp, anlatılmak istenen mânâyı aktarma yoluna gidilmiştir. Özel isimlerle bazı deyimlerin mânâları ise geçtikleri sayfaların altında dipnot olarak ayrıca verilmiştir. Şiirlerin Türkiye Türkçesine aktarılması, benim için zor ve uzun bir çalışma olmuştur. Bunun sebebi elimizde yeterli bir Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğün bulunmamasıdır. Bu eksiklik, Kazak Türkçesinden- Kazak Türkçesine hazırlanmış sözlüklerle giderilmeye çalışılmıştır.

Bu arada, şiirlerin Latin harflerine ve Türkiye Türkçesine aktarılmasından önce, hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilerek Mağcan Cumabayulı okuyucuya tanıtılmıştır.

Yaptığım bu çalışmanın esasını teşkil eden *Mağcan Cumabayef Öleñderi* isimli eser, hocam Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun tarafından Prof. Dr. Saadet Çağatay'dan temin edilmiştir. Prof. Dr. Saadet Çağatay, şahsî kütüphanesinde bir nüshası bulunan bu kitabın bir fotokopisini vermek lütfunda bulunmuş ve benim bu eseri hazırlamama vesile olmuştur. 1989 yılında vefat eden Prof. Dr. Saadet Çağatay'ı burada rahmetle anıyorum.

Kazak Türkçesiyle yazılmış bir şiir kitabının Türkiye Türkçesine aktarılmasının ilk denemesi olan bu eseri hazırlarken, kıymetli Hocam Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun, Türk şiveleri sahasındaki geniş bilgisiyle bana daima yol göstermiş ve yardımcı olmuştur. Kendisine teşekkür etmek benim için bir borçtur.

Ankara, 1993
Ferhat Tamir

İŞARETLER

- (') : e ünlüsü üstündeki genişlik işareti.
(.) : k ünsüzü altında art damaklılık, v ünsüzü üstünde dudak v'si oluş işareti.
(~) : g ünsüzü üzerinde gırtlakta teşekkül ediş, h ünsüzü altında hırıltılı oluş işareti.
(~) : n ünsüzü üstünde nazal oluş işareti.

